

01

KORT & GODT

FESTIVALAVIS FOR
KORTFILMFESTIVALEN I GRIMSTAD
2005

Ikke alle får filmene med seg til Grimstad. Geir Greni og Gunnar Knutsen er to idealistiske filmskapere som har brukt det korte formatet til å uttrykke seg i flere år. Og de har begge fått pris under Kortfilmfestivalen. I år er de refusert av forhåndsjuryen.

KORT & GODT REFUSERT

Geir Grenis historie om å bli refusert begynte allerede i fjor. Da leverte han inn tre filmer skutt på 35mm, som Work In Progress. De var ferdig klippet, men ikke lydlagt. Han fikk beskjed om at filmene var for uferdig til å bli vurdert. I år ville han melde inn filmen Rolle på nytt, men beskjeden fra festivalen var at den var for gammel.

- Jeg skulle ønske meg klarere linjer fra festivalen om hva som er gjeldende regler. I fjor var jeg skuffet over at de ikke tok hensyn til tidligere erfaringer, i og med at jeg hadde deltatt på fem festivaler tidligere. Jeg blir ikke nødvendigvis provosert, men jeg synes det er kjedelig for kortfilmentusiaster. Det har vært en tendens de siste årene hvor alt for få kortfilmer prøver å kommunisere enkelt og greit, noe som har resultert i at altfor mye bra film ikke får være med.

SKULLE ØNSKE MEG KLARERE LINJER

Gunnar Knutsen har i mange år laget musikkvideoer og små surrealistiske kortfilmer gjennom sitt eget selskap Tumblewine Films. I år sa forhåndsjuryen nei til hans dokumentarfilm Fra pol til pol.

- På en måte kan jeg si at dette avslaget var noe av det beste som kunne skje for meg og min film. Jeg tror blant annet dette var en viktig grunn til at Cinemateket i Oslo ville vie en hel kveld til mine filmer, kombinert med en fest med tre rockeband i caféen. Dette hadde aldri skjedd i Grimstad. Kortfilmfestivalen er ikke i utvikling etter min mening, det blir mye av det samme fra år til år. Litt for mye svisker, og jeg ser på meg som en chili blant svisker. Det er rock som driver meg og mine filmer. Grimstad er ikke rock.

GRIMSTAD ER IKKE ROCK

Alt stopper ikke om man blir refusert til Kortfilmfestivalen. Geir Grenis film Rolle har fått plass på den årlige DVD-utgivelsen av norske kortfilmer fra Filminstituttet og FILM&KINO. Gunnar Knutsens film har allerede begynt sin internasjonale festivalturné.

- Deltagertreffene skal fungere slik som bonusmaterialet på en DVD, forteller treffleder Ingvald Bergsagel til Kort & Godt. Sammen med Tonje Hardersen, vil han presentere deg for filmskaperne.

DET LILLE EKSTRA

Det som skiller filmfestivaler fra kinobesøk og videokvelder er møtet med regissørene. Når lyset i kinosalen slås av møtes filmskaperne og festivaldeltagere på utestedet Skyline for å diskutere filmene. Hver dag under hele festivalen inviterer Ingvald Bergsagel og Tonje Hardersen deg hit til deltagertreff. Med kaffe, baguette, kakao eller øl i hånda får du muligheten til å høre regissører fortelle mer om sin film enn det selve visningen klarte.

DET ER VIKTIG Å MØTE PUBLIKUM DIREKTE

Tonje Hardersen er barnefilmkonsulent i FILM&KINO og leder deltagertreffene for tredje år på rad.

- Det er alltid like spennende å høre hva den nye generasjonen filmskaperne har på hjertet, sier hun. Både Tonje og Ingvald har hovedoppgave i film eller medievitenskap i tillegg til erfaring som filmkritikere. Ingvald har også jobbet som filmjournalist over lengre tid, og i år er det første gang han er med som leder for deltagertreffene.

- Det er viktig for regissører å møte publikum direkte og ikke minst møte seg selv, sier Ingvald.

På deltagertreffene får hver regissør 7-10 minutter til å utdype filmen sin. I tillegg til at Tonje og Ingvald stiller spørsmål oppfordres publikum til å komme med kommentarer og spørsmål.

- Dette er verken eksamen eller audition, sier Tonje.

- Deltagertreffene er rett og slett en litt uformell samtale om film, tilføyer Ingvald.

Begge poengterer viktigheten av det å møtes på et annet sted utenfor kinosalen et par timer etter filmvisningen. Da har filmen fått tid til å synke inn og spørsmålene og kommentarene er kanskje klarere. På et uformelt sted som Skyline går diskusjonen lettere, og folk tør og rose å rise regissørene.

På kortfilmfestivalen møtes både debutanter og etablerte filmskaperne. Og det er nettopp denne sammensettingen som gir rom for toveis læring og inspirasjon. Under deltagertreffene lærer man ikke bare å takle ros og ris, men også å sette ord på prosessen rundt det å lage film.

Siden det er en del debutanter på denne festivalen er det også mange nervøse regissører som møter på deltagertreffene.

- Men det er ingenting å være redd for, forsikrer Tonje.

- Til og med de etablerte filmskaperne kan være nervøse. Men det er mange regissører som er flinke til å prate for seg på alle nivåer, tilføyer Ingvald.

DETTE ER VERKEN EKSAMEN ELLER AUDITION

INTERVJU:
INGVALD BERGSAGEL
TONJE HARDERSEN

Deltagertreffene har vært en del av Kortfilmfestivalen i flere år og både regissører og publikum har vært svært fornøyde.

– De som trenger det skal få en klem, og de som fortjener ros og ris skal få det, sier Ingvald.

- Når man roper på gata må man ha noe på hjertet, sier Ingvald bestemt.

Det er derfor deltagertreffene er så viktige. Folk vil vite hvorfor regissørene valgte å lage filmen, og hvorfor de lagde den på den bestemte måten. Regissørene må ha noe på hjertet. Å ”filme” film har blitt allemannseie på grunn av den tekniske utviklingen.

- Små dv-kameraer kan alle bruke, men det er ikke dermed sagt at alle kan lage film, mener Ingvald.

Gjennomtenkte valg av virkemidler skiller amatører fra de mer proffe filmskapere. Mange bruker kortfilm som et springbrett for å jobbe videre med større produksjoner. Derfor er det viktig at alle, så tidlig som mulig, kan snakke om produktet sitt og tåle en diskusjon med både positivt og negativt fortegn.

– Det er en nyttig del av gamet, sier Ingvald.

På denne måten er Kortfilmfestivalen i Grimstad et flott og ufarlig sted å starte sin filmkarriere på.

MARITA LØVMO IVERSEN

EN LITT UFORMELL SAMTALE OM FILM

INTERVJU:
INGVALD BERGSAGEL
TONJE HARDERSEN

FESTIVALENS MOR

INTERVJU:
TORUNN NYEN

For ellevte år på rad, leder Torunn Nyen Kortfilmfestivalen i Grimstad. Det er fordi hun elsker alt det korte.

- Du er leder av en kortfilmfestival:

Liker du kortfilm bedre enn andre typer film?

- Ja, men det er vel spesielt dokumentarfilmen som har stått mitt hjerte nærmest gjennom alle år, helt siden jeg studerte filmvitenskap i Stockholm på 70-tallet. Jeg liker dokumentarfilm fordi den kan ta opp i seg historie, stille politiske og sosiale spørsmål, gi nytt perspektiv.

- Hva er kortfilmens status i bransjen og blant publikum?

- Siden norsk kortfilm nå gjør det så bra internasjonalt, er kortfilmens status ganske høy, i hvert fall sammenlignet med for noen år siden. Det finnes en interesse både fra presse og kringkasting. Men kortfilmen har ennå ikke faste visningsfora og derfor blir festivalene veldig viktig for kortfilmen.

- Hva får vi se i år?

Finnes det noen gjennomgangstemaer?

-Blant dokumentarfilmene har jeg lagt merke til at veldig mange påmeldte filmer handler om fotball. Det er nesten en trend som har vært synlig i flere år.

Jeg spør meg selv om det et uttrykk for en genuin fotballinteresse, eller om dette er en type film som er lett å finansiere? Kanskje begge deler, men samtidig handler filmene til syvende og sist ikke bare om fotball, men om mellommenneskelige konflikter og personlige skjebner. Ellers har forhåndsjuryen pekt på at mange av regissørene er opptatt av sine røtter, av de eldste familiemedlemmene. Og så sier forhåndsjuryen at pistoler er en rekvisitt som dukker opp i flere filmer. Jeg skal telle dem og analysere i etterkant.

- Hvem deltar med filmer?

- 18 av 62 regissører i kortfilmkonkurransen er debutanter. Blant de etablerte filmregissørene med film i konkurranse finner vi Anja Breien, Eva Dahr og Pål Øie. Så har vi en del rene studentproduksjoner, fra norske studenter ved filmskoler andre steder i Europa og fra utdanningsinstitusjoner her i landet, for eksempel NISS og Den Norske Filmskolen.

- Er det noen filmer du er spent på publikums reaksjon til?

- Den klassiske Vietnam-dokumentaren Hearts and Minds fra 1973 skal vises. Den var kontroversiell i sin tid, og det er påfallende hvordan Peter Davis med denne filmen resonnerer over vår egen tid. Parallellen til situasjonen i dagens Afghanistan og Irak gir oss nok noe å tenke på. Jeg er også spent på hvordan vårt forholdsvis unge publikum tar imot filmene til Anja Breien. Alle hennes kort- og dokumentarfilmer vil bli vist.

- Hva annet enn filmvisninger står på programmet?

- Filmpolitisk er det to arrangementer som jeg synes er viktige. Det er seminaret om opphavsretten og hvordan den kan innvirke på ytringsfriheten. Jeg er også spent på hva Norsk filmforbund har å melde fra fagforeningsfronten. Filmarbeideres arbeidskår er for første gang siden 70-tallet på plakaten igjen. Også blir det båttur og fest!

KORTFILMENS STATUS ER HØY

- Hva er festivalens høydepunkt?

- Vi er oss bevisst at både åpningen og avslutningen skal oppleves som høydepunkt. Både for å holde på deltakerne fra begynnelse til slutt, men også av hensyn til dem som bare kan være på deler av festivalen. Men det som er et høydepunkt for noen, er ikke nødvendigvis det for andre. Personlig ser jeg frem til LUX Unlocked. LUX er Storbritannias fremste organisasjon for distribusjon, oppbevaring, utstilling og forskning omkring film- og videokunst. Ian Helliwell, som også sitter i vår internasjonale jury i år, skal presentere to program fra samlingen med tyngdepunkt på animasjon, abstraksjon, farge, collage og elektronisk musikk. Denne type film er det veldig vanskelig å få sett andre steder enn på Kortfilmfestivalen. For veldig mange vil selvsagt prisutdelingen søndag kveld være klimaks. Det er jo så mange som har film i konkurranse og mer enn ti priser skal deles ut. Mange hederlige omtaler blir det også.

ANNE DORTE LUNÅS

ALLE MANN TIL SPAKENE

Til kortfilmfestivalen sendes filmer i alle varianter og format. Gudskjelov for teknisk sjef.

- Vi må gjette. Om en film varer i to minutter, reker vi ikke å justere underveis. Vi må gjette på forhånd. Det er teknisk sjefs bekjennelser. Å snurre film korrekt kan være en kunststart så god som noen. Det handler om intuisjon, blick og fagforståelse.

Et gjennomgående tema på festivalen er alltid når og hvordan teknikken svikter, særlig har dette vært gjeldende for videovisninger i den store salen. Rolv "Joggi" Gjestland rår over en stab på 14 mann i sin daglige kamp mot dårlig synk, uregjerlige format, ustyrlig lyd og "overspilt-for-fjerde-gang-taper". Måtte de skåne oss.

- Med all respekt er det de glade amatørers uke, og de har gjerne et ganske lemfeldig forhold til merking og standardnormer. Gjestland forteller om taper med opptil flere filmer på, letterboxer på avveie og skakkjorte lyd nivå. - Spesielt på kunstfilmer er det vanskelig, da vi ikke har noen referanser eller standardnivå å orientere oss etter, forklarer Gjestland.

UTAKT AVSLØRES FORT I KINOSJETENE

Men det er ett sted skoen trykker litt ekstra hardt: synkronisering. Det er forskjell på gutterommet og en kinosal, må vite.

- Noe kan kanskje høres ok ut 30 cm fra Mac'en, men utakt avsløres fort i kinosjetene, sier Gjestland. For de som ikke hadde fysikk: Lyd og bilde forflytter seg med forskjellig hastighet. Bilde (lys) er mye raskere,

og om avstanden er tilstrekkelig, noe flere meter ut i en kinosal er, vil en skjevhet straks gjøre seg bekjent og volde irritasjon. Selv om alt virket så bra på gutterommet.

Det handler altså om forholdet mellom filmskaper og avvikler. Og tilskuer. Eller sender-budskap-mot-taker. Godt, gammelt pensum, men noen sov i timen. Og voksenopplæring går som kjent tregt. Tenk datakurs for pensjonister:

- Vi har sendt ut skjema til filmskaperne for standardisering, men det dukker stadig opp mye rart likevel, sukker Joggi. Ungdommen vet nå aldri å geberde seg skikkelig. Dessuten er digibeta dyrt. Noe som går dårlig sammen med bildet av den fattige, autonome kunstneren, skulle en tro.

DE GLADE AMATØRERS UKE

- Det har jeg faktisk ikke oversikt over, det er mange. Gjestland har ennå ikke helt oversikt over antall visninger, men det er altså "mange".

- Stressnivået er jo høyt under en slik festival, og da er det ekstra viktig å forberede seg godt, bekjenner sjefen. Mon det. Gjestland vil ikke ut med noen skrekkehistorier fra tidligere årganger, men mellom linjene aner vi at de finnes. Og kun deles ved lunchbordet. Synd for oss.

Hvilke grep er så gjort? Hvordan møte utfordringen fra en lite konformvillig kunstnerstab? Ved å stå-sette seg eller vike?

- Vel, nytt for året er en utplassert lydmikser på hver visning. Da kan man til en viss grad justere underveis, og demme opp for de verste utslagene, sier Joggi. I grunn ikke så rent ulikt livet i sin alminnelighet. Det gjelder å ri spakene for alt det er verdt. I en tid som vår og under de betingelser som rår er det kanskje den eneste form for styring vi kan håpe på.

HÅVARD NYHUS

INTERVJU:
ROLV GJESTLAND

Horder av hvitløksdunstende filmfolk som invaderer sørlandsperlen Grimstad utover sene sommerkvelder, skremmer ikke lokalbefolkningen. De kommer igjen hvert eneste år, og det har Grimstadfolk blitt vant til.

GRIMSTAD BY NIGHT

- Før var kortfilmfestivalen ensbetydende med at de hvitløksdunstende, sortkleddede invaderte Grimstad, sier Kjetil Jørgensen, som til daglig driver Apothekegården og utestedet Skyline. Når de ikke var opptatt med å snurre film, fylte filmfolket brosteinen og drakk halvlitere til langt utover de lyse nettene.

INTERVJU:
KJETIL JØRGENSEN

I ÅR SATSER VI PÅ SPICE GIRLS

- Men kortfilmfestivalen har med årene blitt åpen for lokale så vel som tilreisende, sier Jørgensen. - Likevel er det hyggelig at de gamle traverne er ute nattestid, for de skaper liv og røre.

- Filmfolka gir byen farge og sommerstemning, forteller Jørgensen, som har erfaring med utelivet i Grimstad. Personlig gjorde det sterkt inntrykk på han da flere hundre lokale og tilreisende stemte i kjente sanger fra Karius og Baktus på utekino nede ved kaia.

Utestedet Skyline fikk sin renessanse i år. Da lokalene først åpnet for tjue år siden, var det et futuristisk diskosted med stjernehimme og blick mot det nye årtusenet. - Med Skyline ville vi gjenskape en atmosfære som i Studio 54, sier Kjetil. - Interiøret er preget av 70-tallet med sine lyse vegger og glitretete tapet.

- Vi prøver å gi festivalfolket det de ønsker seg av Grimstad, sier Kjetil. Han går dem bokstavelig talt i møte. - I år satser vi på Spicegirls. Det vil si jenter som går ut i gatene og opp til kulturhuset for å selge baguetter fra Apothekegården. Folk går jo litt lei av vafler i en uke. Men vi satser også på "speedmat" i restauranten. Han har et mål om å servere frokost, så vel som nattmat, til sulteførede festivaldeltakere.

Får Kjetil Jørgensen selv tid til filmtitting i den hektiske utelivsbransjen? - Cinema Paradiso, kommer det kontant. - Det er en film som jeg lever i. Jeg må tørke noen tårer hver gang jeg ser den. Jeg trenger bare

FOTO: JAN ULSTED

FILMFOLKA GIR BYEN FARGE OG SOMMERSTEMNING

å lukke øynene, så er det som jeg selv står der i maskinrommet og trer film eller ser lysbilder. Ikke så rart kanskje, for selv om Kjetil har slått seg stort på utelivsbransjen, er han sønn av den gamle kinosjefen.

GURO BIRKELAND KJELLEN

SKYLINE

Åpnet 3. mai 1985, og gjenåpnet på dagen tjue år etter. Lyst, glitrende 70-tallsstil. Lokalet har et diskotek, samt en bar uten for høy musikk. Projektor viser dj fra London som spiller disko - og funkmusikk.

APOTHEKEGÅRDEN

Gammel, ærverdig restaurant som søker å hevde som nasjonalt med å servere "folkelig gourmet". Høyt under taket. Hage med plass til hundre personer. Diverse arrangementer i bakgården sommerstid.